

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 250/2010-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. mája 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. J. H., K., zastúpeného advokátom JUDr. J. K., Z., vo veci namietaného porušenia čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 2 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva zaručeného v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. Kv 40/2009 a jej uzneseniami č. k. Kv 40/2009-29 z 8. februára 2010, č. k. Kv 40/2009-35 z 26. februára 2010, č. k. Kv 40/2009-36 z 1. marca 2010, č. k. Kv 40/2009-41 z 18. marca 2010, č. k. Kv 40/2009-42 z 18. marca 2010 a č. k. 40/2009-46 z 31. marca 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. J. H. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. mája 2010 doručená sťažnosť Mgr. J. H., K. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 2 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva zaručeného v čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici (ďalej len „krajská prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. Kv 40/2009 a jej uzneseniami č. k. Kv 40/2009-29 z 8. februára 2010, č. k. Kv 40/2009-35 z 26. februára 2010, č. k. Kv 40/2009-36 z 1. marca 2010, č. k. Kv 40/2009-41 z 18. marca 2010, č. k. Kv 40/2009-42 z 18. marca 2010 a č. k. 40/2009-46 z 31. marca 2010.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi bolo „uznesením vyšetrovateľa Krajského riaditeľstva PZ ÚJKP Banská Bystrica ČVS: KRP-88/OEK-ZV-2009 zo dňa 20. 11. 2009... vznesené obvinenie pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zákona č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 183/1999...“. Proti predmetnému uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú prokurátor krajskej prokuratúry Mgr. J. H. (ďalej len „prokurátor krajskej prokuratúry“) uznesením sp. zn. Kv 40/2009 z 23. decembra 2009 zamietol. Z odôvodnenia predmetného uznesenia podľa sťažovateľa vzniká pochybnosť o nezáujatosti prokurátora k účastníkom trestného konania a osobitne ku sťažovateľovi a jeho obhajcovi, a preto má pochybnosti o nestrannom dozore nad prípravným konaním a ďalších úkonoch prislúchajúcich prokurátorovi v trestnom konaní.

Sťažovateľ na základe uvedených skutočností podaním doručeným krajskej prokuratúre 11. januára 2010 vzniesol námietku zaujatosti proti prokurátorovi krajskej prokuratúry, ktorú tento prokurátor podaním z 22. januára 2010 vyhodnotil ako oneskorene podanú, a z týchto dôvodov o nej ďalej nekonal s poukázaním na § 32 ods. 6 Trestného poriadku. Podaním z 1. februára 2010 vzniesol sťažovateľ druhú námietku zaujatosti proti

prokurátorovi krajskej prokuratúry a zároveň sa obrátil na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) o preskúmanie postupu vo veci dozor vykonávajúceho prokurátora krajskej prokuratúry. Prokurátor krajskej prokuratúry uznesením č. k. Kv 40/2009-29 z 8. februára 2010 rozhodol o svojom nevyklúčení z vykonávania úkonov trestného konania v označenej veci. Generálna prokuratúra listom č. k. IV/3 GPt 230/09-8 z 10. februára 2010 oznámila sťažovateľovi, že *„postup dozorujúceho prokurátora v konaní o Vašej námietke zaujatosti nebol správny... a preto bolo uložené, aby bolo opätovne konané a rozhodnuté o Vašej námietke v zmysle zákona“*.

Proti uzneseniu prokurátora krajskej prokuratúry z 8. februára 2010 podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú krajská prokuratúra uznesením č. k. Kv 40/2009-35 z 26. februára 2010 zamietla, pretože nebola dôvodná. V odôvodnení uznesenia krajská prokuratúra poukázala na to, že predchádzajúci postup prokurátora krajskej prokuratúry nebolo možné hodnotiť ako prejav svojvôle spôsobilej vyvolať obavu o nezákonnosť ďalšieho procesného postupu v uplatňovaní pôsobnosti prokurátora. Samotná rozdielnosť právnych názorov či výkladu právnych noriem aj medzi orgánmi trestného a iného konania navzájom nemôže bez ďalších zistení viesť k záveru o zaujatosti a vylúčení toho-ktorého konajúceho orgánu.

Uznesením krajskej prokuratúry č. k. Kv 40/2009-36 z 1. marca 2010 o prvej námietke sťažovateľa o zaujatosti prokurátora krajskej prokuratúry z 8. januára 2010 bolo rozhodnuté, že krajský prokurátor nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci vedenej proti sťažovateľovi.

Dňa 8. marca 2010 podal sťažovateľ sťažnosť proti uzneseniu prokurátora krajskej prokuratúry z 1. marca 2010 a vzniesol v poradí tretiu námietku zaujatosti proti prokurátorovi krajskej prokuratúry pre jeho názor vyjadrený v uznesení z 1. marca 2010. Uznesením krajskej prokuratúry č. k. Kv 40/2009-41 z 18. marca 2010 bola sťažnosť sťažovateľa zamietnutá, pretože nebola dôvodná a uznesením č. k. Kv 40/2009-42 bolo rozhodnuté, že prokurátor krajskej prokuratúry nie je vylúčený z vykonávania úkonov v trestnej veci vedenej proti sťažovateľovi.

Sťažovateľ 29. marca 2010 podal sťažnosť proti uzneseniu č. k. Kv 40/2009-42 (rozhodnutie o tretej námietke zaujatosti prokurátora krajskej prokuratúry), o ktorej rozhodla krajská prokuratúra uznesením č. k. Kv 40/2009-46 z 31. marca 2010 tak, že sťažnosť zamietla ako nedôvodnú.

Podľa sťažovateľa postupom a napadnutými rozhodnutiami krajskej prokuratúry a prokurátora krajskej prokuratúry došlo k porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vychádzajúc z uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že postupom krajskej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. KV 40/2009 a jej uzneseniami č. k. Kv 40/2009-29 z 8. februára 2010, č. k. Kv 40/2009-35 z 26. februára 2010, č. k. Kv 40/2009-36 z 1. marca 2010, č. k. Kv 40/2009-41 z 18. marca 2010, č. k. Kv 40/2009-42 z 18. marca 2010 a č. k. 40/2009-46 z 31. marca 2010 bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo podľa čl. 36 ods. 1 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a zároveň boli porušené čl. 2 ods. 2 ústavy a čl. 2 ods. 2 listiny, aby zrušil predmetné uznesenia krajskej prokuratúry a priznal sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom v sume 303,30 €.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. ...

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie čl. 2 ods. 2 ústavy a čl. 2 ods. 2 listiny, základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, práva zaručeného v čl. 36 ods. 1 listiny a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajskej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. Kv 40/2009 a označenými uzneseniami krajskej prokuratúry.

Podľa názoru ústavného súdu sťažnosť, ktorou sťažovateľ namieta porušenie označených článkov ústavy a listiny a označených práv postupom a rozhodnutiami krajskej prokuratúry, ktorými rozhodla o jeho námietkach zaujatosti proti prokurátorovi krajskej prokuratúry (o jeho nevyhlúčení z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci sťažovateľa) a zamietla jeho sťažnosti proti uzneseniam o nevyhlúčení prokurátora krajskej prokuratúry pre nedôvodnosť, je neprípustná.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Zmyslom a účelom tejto zásady je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých

ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

To znamená, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy možno ústavnému súdu podať spravidla iba vtedy, ak sťažovateľ ešte pred jej podaním vyčerpal všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho práva poskytuje. V opačnom prípade je sťažnosť neprípustná.

Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Podľa § 31 ods. 2 zákona o prokuratúre podnetom sa rozumie písomná alebo ústna žiadosť, návrh alebo iné podanie fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktoré smeruje k tomu, aby prokurátor vykonal opatrenia v rozsahu svojej pôsobnosti, najmä aby podal návrh na začatie konania pred súdom alebo opravný prostriedok, aby vstúpil do už začatého konania alebo vykonal iné opatrenia na odstránenie porušenia zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Podľa § 35 ods. 1 zákona o prokuratúre pri vybavovaní podnetu je prokurátor povinný prešetriť všetky okolnosti rozhodné pre posúdenie, či došlo k porušeniu zákona alebo iného všeobecne záväzného právneho predpisu, či sú splnené podmienky na podanie návrhu na začatie konania pred súdom alebo na podanie opravného prostriedku, či môže vstúpiť do už začatého konania pred súdom alebo vykonal iné opatrenia, na vykonanie ktorých je podľa zákona oprávnený.

Podľa § 35 ods. 2 zákona o prokuratúre prokurátor posudzuje podnet podľa obsahu, pričom prihliada na všetky skutočnosti, ktoré počas prešetrovania vyšli najavo.

Podľa § 35 ods. 3 zákona o prokuratúre ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2 zákona o prokuratúre). Podľa § 34 ods. 2 zákona o prokuratúre ďalší opakovaný podnet v tej istej veci vybaví nadriadený prokurátor uvedený v odseku 1 len vtedy, ak obsahuje nové skutočnosti. Ďalším opakovaným podnetom sa rozumie v poradí tretí a ďalší podnet, v ktorom podávateľ podnetu prejavuje nespokojnosť s vybavením svojich predchádzajúcich podnetov v tej istej veci.

Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich konaniach vyslovil právny názor, že nevyužitie podnetu ako prostriedku nápravy v rámci sústavy orgánov prokuratúry Slovenskej republiky nemožno nahrádzať podaním sťažnosti v konaní pred ústavným súdom, pretože takto by sa obmedzovala možnosť orgánov prokuratúry vo vlastnej kompetencii nielen preveriť skutočnosti, ktoré tvrdí sťažovateľ, ale aj prijať opatrenia podľa zákona o prokuratúre, ktoré by účinne napomohli odstráneniu procesných alebo faktických prekážok zákonného postupu (m. m. I. ÚS 186/05, IV. ÚS 53/05, IV. ÚS 126/07).

Vzhľadom na to ústavný súd zotrváva v súlade so svojou doterajšou judikatúrou na tom, že každý sťažovateľ je pred podaním sťažnosti ústavnému súdu povinný vyčerpať všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov (napr. III. ÚS 152/03, IV. ÚS 126/07).

Podľa právneho názoru ústavného súdu podnet v zmysle § 31 ods. 2 zákona o prokuratúre a opakovaný podnet podľa § 34 zákona o prokuratúre poskytujú

sťažovateľovi účinnú ochranu jeho práv a právom chránených záujmov (vrátane tých práv, ktoré uplatnil sťažovateľ; m. m. IV. ÚS 158/03, IV. ÚS 80/03, IV. ÚS 330/04, IV. ÚS 53/05, I. ÚS 186/05, II. ÚS 94/06, I. ÚS 112/06, IV. ÚS 126/07). Podnet (opakovaný podnet) zakladá povinnosť prokurátora aj nadriadeného prokurátora sa ním zaoberať, vybaviť ho a spôsob vybavenia oznámiť podnecovateľovi.

Zákon o prokuratúre teda poskytoval sťažovateľovi prostriedok nápravy – podnet a opakovaný podnet (podľa § 31 až § 36 zákona o prokuratúre), ktorým sa mohol domáhať preskúmania zákonnosti napadnutého postupu a rozhodnutí krajskej prokuratúry a postupu a rozhodnutí prokurátora krajskej prokuratúry v predmetnej veci. Uvedený právny prostriedok umožňoval sťažovateľovi dosiahnuť účinnú nápravu vzhľadom na právomoc prokurátora vyššej inštancie záväzným pokynom nariadiť prijatie efektívnych opatrení v predmetnej veci aj napriek doterajšiemu postupu krajskej prokuratúry a krajského prokurátora, ak by na základe podnetu sťažovateľa dospel k záveru, že označené rozhodnutia krajskej prokuratúry a prokurátora krajskej prokuratúry, príp. postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu, bol v rozpore so zákonom.

Vyčerpanie týchto právnych prostriedkov je v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom (napr. I. ÚS 256/05, IV. ÚS 126/07).

Ústavný súd z obsahu sťažnosti ani z jej príloh nezistil, že by sťažovateľ pred podaním sťažnosti ústavnému súdu vyčerpal proti napadnutému postupu a rozhodnutiam krajskej prokuratúry a prokurátora krajskej prokuratúry iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu základných práv alebo slobôd účinne poskytoval a poskytuje.

Na základe uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že sťažovateľ ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu mal využiť iný právny prostriedok, ktorý mu zákon na ochranu práva účinne poskytuje, v danom prípade podnet v zmysle citovaných ustanovení zákona o prokuratúre. Z tohto dôvodu ústavný súd odmietol sťažnosť v celom rozsahu ako neprípustnú podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Na základe skutočností, že sťažovateľ v sťažnosti namietal, že postupom krajskej prokuratúry a jej rozhodnutiami a postupom prokurátora krajskej prokuratúry a jeho rozhodnutiami v konaní vedenom pod sp. zn. Kv 40/2009 bol v nadväznosti na čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru porušený čl. 2 ods. 2 ústavy a čl. 2 ods. 2 listiny, sa ústavný súd touto časťou sťažnosti vzhľadom na jeho záver vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy nezaoberal.

Keďže sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia, a rozhodnutie o zrušení označených rozhodnutí krajskej prokuratúry je podmienené vyslovením porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tejto časti sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. mája 2010